

Utbildningsförvaltningen
Rapport

Datum:
2024-11-13

Diarienummer:
UBN-2024-06583

Handläggare: Karen Natvig

Kvalitetsrapport

Anpassad grundskola läsåret

2023/24

Innehåll

Innehåll.....	2
Sammanfattning	4
Förklaringar	6
Inledning	7
Förutsättningar	7
Elevsammansättning.....	7
Personal.....	10
Kostnader	12
Organisation	14
Resultat	17
Förklaringar till tabeller med elevresultat	17
Elevresultat anpassad grundskola ämnen	17
Svenska.....	18
Matematik	19
Engelska	20
Idrott och hälsa	20
Elevresultat anpassad grundskola ämnesområden.....	21
Kommunikation.....	22
Motorik.....	23
Verklighetsuppfattning.....	24
Sammanfattande resultatanalys	24
Frånvaro.....	26
Elevenkät anpassad grundskola 2024.....	28
Analys av elevenkäten	29
Effekter av insatser läsåret 2023/24	31
Elevhälsans arbete för tillgänglighet, trygghet och kompetens	31
Ökad samsyn gällande elevhälsoarbetet	31
Tillgängligt lärande	31
Sexualitet,samtycke och relationer.....	32
Satsning på elevassistenter.....	32
Garanti för tidiga stödinsatser.....	32
Utveckling av bedömningsarbete med särskilt fokus på utbildningsväg ämnesområde	33
Likvärdig bedömning.....	33
Kvalitetsutveckling fritidshem	34
Behov av fortsatta insatser	35
Kompetensförsörjning speciallärare.....	35
Elevströmmar/ kapacitet.....	35

Utveckling elevhälsoorganisation	35
Tillgängligt lärande - ledarskap	35
Svenska som andraspråk	35
Bilagor	36
Bilaga 1 Elevresultat flickor pojkar anpassad grundskola ämnen	36
Bilaga 2 Elevresultat flickor pojkar anpassad grundskola ämnesområden	36

Sammanfattning

Anpassad grundskola har arbetat fokuserat med utveckling av lärares bedömningskompetens med särskilt fokus på inriktning mot utbildningsväg ämnesområden. Arbetet har gett resultat och lärares bedömningskompetens har höjts, vilket iakttagits i diskussioner mellan lärare, dialogsamtal med lärare och i det formativa bedömningsarbetet, men behöver fortfarande utvecklas och fortsätta att arbetas kontinuerligt med inom skolformen.

En satsning har gjorts inom anpassad grundskola inom området alternativ och kompletterande kommunikation (AKK). AKK är kommunikation som ersätter eller kompletterar talat språk. AKK är ett stöd för personer som har svårt att förstå eller använda tal. Det har även varit viktigt att hålla i kunskapen från tidigare års fortbildningsinsats Kompis och koppla det till arbetet med AKK. Då arbetet fortfarande är relativt nystartat, är det svårt att se någon effekt av detta ännu, men arbetet kommer att fortgå som en viktig del av skolformens kompetensutveckling.

Anpassad grundskola har under de senaste åren gjort omfattande satsningar på fritidshemmet. Flera av skolorna har idag behöriga lärare i fritidshem. Resultat kan identifieras genom att en ökad del av medarbetarna är medvetna om fritidshemmets läroplan och mål. Därigenom skapar man aktiviteter utifrån denna. Tydligare rutiner och strukturer har arbetats fram som stöd för fritidshemmets arbete.

Fokus för elevhälsoarbetet inom anpassad grundskola har varit att fortsätta och hålla i de strukturer och processer samt de ledstänger och rutiner som byggts upp. Skolformen förstärker elevhälsans tvärprofessionella perspektiv vid större ärenden genom att personal arbetar tillsammans med EHT och rektor. Ett antal insatser har genomförts under läsåret 2023/24.

Anpassad grundskolas elever har något högre frånvaro än grundskolans elever. Dock är den oanmälda frånvaron mycket låg för hela skolformen.

Frånvaron bland elever i årskurs 1–6 är till största del kopplad till elevernas medicinska hälsotillstånd och diagnoser. Detsamma gäller för högstadiееlever som har sin undervisning i Brantingskolan. Samtliga elever läser inriktning ämnesområden här. I Årsta anpassad grundskola, där frånvaron är något högre än för de övriga anpassade grundskolorna, läser samtliga elever årskurs 1–9 inriktning ämnesområde med undantag för två elever. Här ingår 25 elever med flerfunktionsnedsättning. Här är kopplingen till elevernas medicinska hälsotillstånd särskilt tydlig. I Östra Stenhagen anpassad grundskola går sex elever med flerfunktionsnedsättning.

I högstadiet (Eriksberg/Branting) är frånvaron något högre än för låg- och mellanstadiet. Dock är trenden att den sjunker, vilket kan ses som ett resultat av skolans arbete med frånvaron under de senaste åren. Socialpedagog och kurator har tillsammans med personalen arbetat systematiskt med frånvarorutinerna för både elever och vårdnadshavare. Även stöd från skolpliktsbevakningen, ungdomsjour och en ungdomscoach har nyttjats. Arbetet är långsiktigt och en del av skolans kontinuerliga arbete.

Resultat

Eleverna har övervägande godtagbara kunskaper och väldigt liten andel har mer än godtagbara kunskaper både när det gäller utbildningsväg ämnen och ämnesområden.

Det som sticker ut är ämnet idrott och hälsa, där en betydande ökning av mer än godtagbara kunskaper, från år 2020/21 till 2023/24 kan utläsas. I det här ämnet, till skillnad från övriga kärnämnen, har mer än 50 procent av eleverna mer än godtagbara kunskaper. Det är ett resultat av en flerårig satsning på ämnet inom skolformen.

Som helhet har skolformen en hög trygghet. Resultatet är något lägre i Eriksberg anpassad grundskola i jämförelse med de övriga skolorna. I stort finns inga skillnader i trygghet mellan flickor och pojkar,

Resultatet för studiero är lågt, framför allt i årskurserna 1–6. En tydlig orsak är att eleverna, trots att de går i små klasser, på grund av sina förutsättningar i stor utsträckning stör varandra utan att själva kunna påverka sitt agerande. Resultatet är något högre på Eriksbergs anpassade grundskola, där eleverna är äldre och fler elever är mer grundskolenära i sina förutsättningar.

Fortsatta insatser

- Kompetensförsörjningsplan rekrytering speciallärare
- Utveckling av organisation för elevhälsa
- Svenska som andraspråk
- Sexualitet, samtycke och relationer
- Lärares ledarskap

Förklaringar

Intellektuell funktionsvariation, IF – En diagnos som innebär en nedsatt intellektuell förmåga och en samtidig nedsatt adaptiv förmåga, vilket betyder svårigheter till anpassning vid vardagliga aktiviteter. Diagnosen berättigar till mottagande inom skolformen anpassad grundskola.

Anpassad grundskola – Anpassad grundskola är en egen skolform med en egen läroplan.

Anpassade grundskolans läroplan – Anpassade grundskolans läroplan består av två utbildningsvägar: ämnen och ämnesområden. Ämnesområden gick tidigare under benämningen träningskola. En elev som blir inskriven i anpassad grundskola blir inskriven i en viss utbildningsväg. En elev kan byta utbildningsväg under sin skoltid. En elev kan även läsa enligt delad studieplan.

Delad studieplan – En form av individuell studieplan där eleven läser enligt fler än en utbildningsväg i kombination, dvs ämnen och eller ämnesområden och eller enligt grundskolans kursplaner.

Bedömning och betyg – Alla elever inom anpassad grundskola har rätt till en bedömning av sina kunskaper. Bedömningen sker mot kunskapsmålen inom respektive utbildningsväg. I anpassade grundskolans ämnen sätts betyg endast om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det. I ämnesområden sätts inga betyg alls. Det här gäller om eleven eller elevens vårdnadshavare vill att betyg ska sättas.

I anpassade grundskolan kan betyg sättas från och med hösten i årskurs 6 till och med våren i årskurs 9. En rektor kan även bestämma att betyg ska sättas redan från hösten i årskurs 4.

Terminsbetyg kan sättas i slutet av varje termin fram till höstterminen i årskurs 9, men bara i de ämnen eleven har fått undervisning i under terminen.

Slutbetyg kan sättas i slutet av vårterminen i årskurs 9, eller när ett ämne har avslutats.

Inledning

Förutsättningar

Elevsammansättning

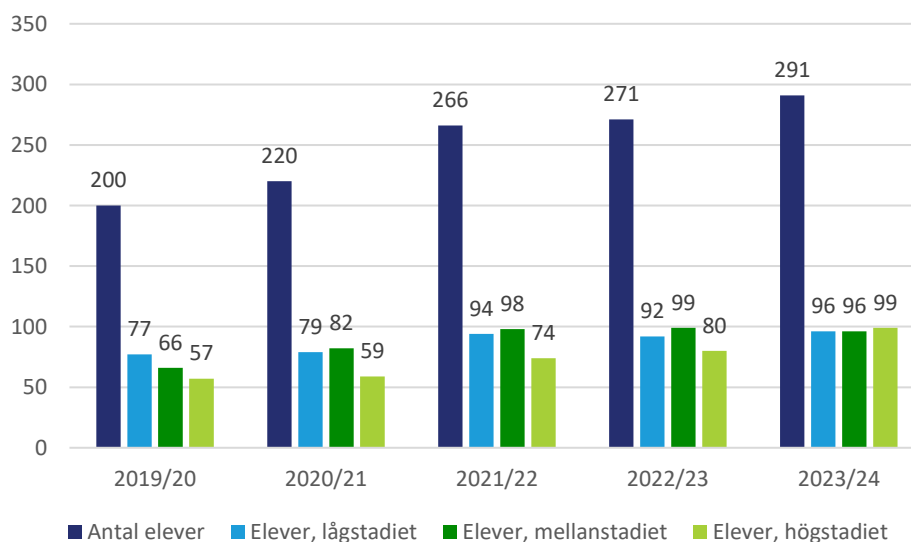
Elevantal

Tabell 1: Fördelning elever: Kommunal anpassad grundskola, Uppsala, 2019–2023.

	2019	2020	2021	2022	2023
Totalt elevantal, Kommunala grundsärskolor	188	205	249	262	279
Flickor	61	74	92	95	100
Pojkar	127	131	157	167	179
Ämnen	88	90	111	107	101
Ämnesområden (tidigare träningskola)	100	115	138	155	178
Elever som läser ämnet modersmål	65	51	58	77	75
Nyanlända elever	11	9			
Integrerade elever (ej inkluderade ovan)	13	14	17	11	14

Källa: Uppsala kommun, elevadministrativt system

Diagram 1: Elevantal: Antal elever totalt och per stadiet kommunal anpassad grundskola, Uppsala 2019–2023

Källa: Skolverket

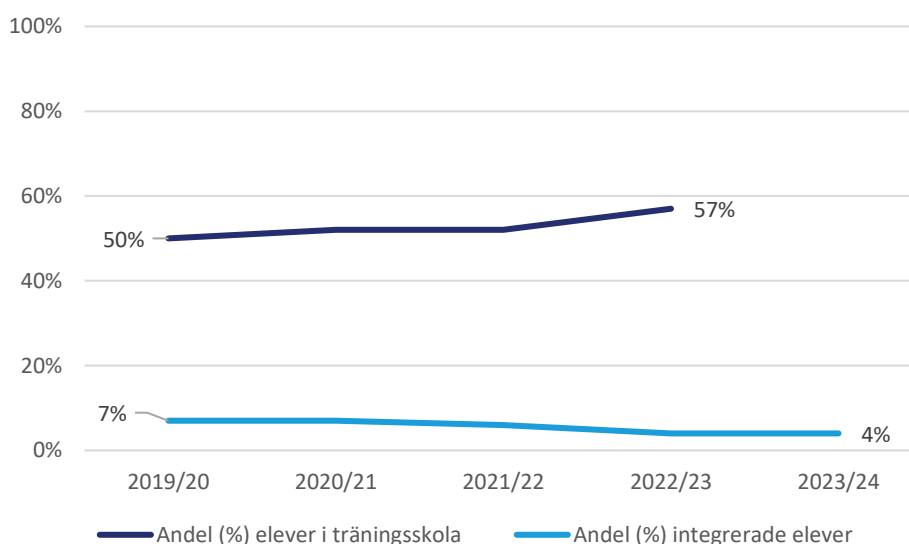
Tabell 2: Fördelning elever per skola: Kommunal anpassad grundskola, Uppsala, läsåret 2023/24.

Elevfördelning skola 2023/24	HT23	VT24
Totalt kommunala skolor	279	282
Berga anpassad grundskola	42	46
Eriksberg anpassad grundskola	83	85
Johannesbäck anpassad grundskola	49	49
Årsta anpassad grundskola	65	61
Östra Stenhagen anpassad grundskola	40	41

Källa: Uppsala kommun, elevadministrativt system

Sedan översynen 2018 och den påföljande långsiktiga planen 2019 har anpassad grundskola som målsättning att enheterna har utbud för ca 50 elever per enhet. I takt med elevtalsökningen har målet om antalet reviderats till 50–75 elever per skolenhet.

Fördelningen av elever är ca 40 procent som läser anpassad grundskolas läroplan för traditionella ämnen och ca 60 procent som läser ämnesområden (tidigare träningskolan). Fördelning av andel elever inom respektive utbildningsväg har sedan 2019 kontinuerligt förskjutits mot en ökad andel elever som läser ämnesområden. En bidragande orsak förutom elevernas proximala nivå, är de förändringar som gjordes i och med Lgr- 22 (revidering -19), där bland annat kunskapskraven för utbildningsvägen för ämnen blivit mer likartade grundskolans betygskriterier och gränsen för krav på elevernas förmåga förskjutits. Detta ställer högre krav på skolorna än tidigare, vad gäller stödinsatser för att möta elevernas behov.

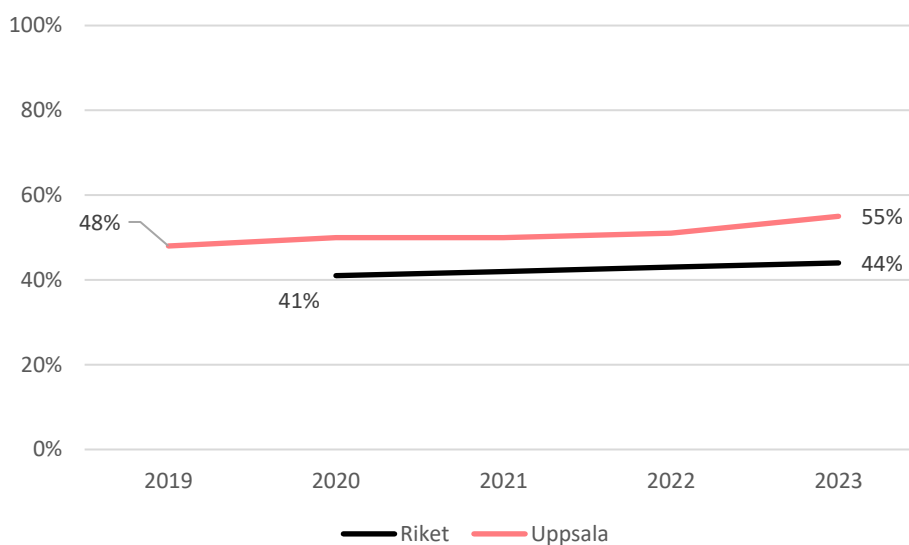
Diagram 2: Elevfördelning: Andel elever i träningskola* resp andel integrerade elever, kommunal anpassad grundskola, Uppsala 2019–2023

* Begreppet träningskola upphörde efter läsåret 2023 och i den anpassade grundskolan läser eleverna nu ämnen eller ämnesområden.

Källa: Skolverket

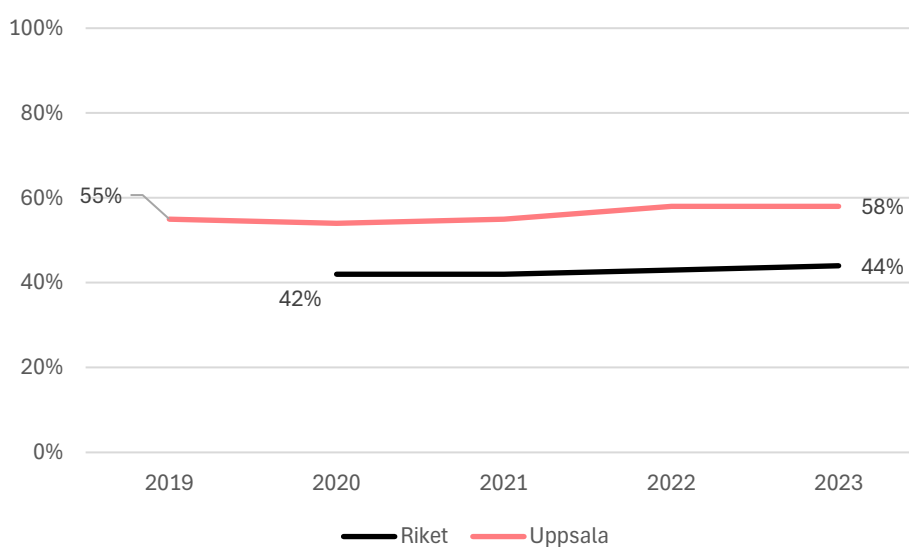

Diagram 3: Fördelning elever utifrån bakgrund: Andel (%) elever med utländsk bakgrund, kommunal anpassad grundskola, jfr Riket och Uppsala 2019–2023 (uppgifter för Riket saknas för 2019)

Källa: Skolverket

Diagram 4: Fördelning elever utifrån bakgrund: Andel elever vars föräldrar har eftergymnasial utbildning, kommunal anpassad grundskola, jfr Riket och Uppsala 2019–2023 (uppgifter för Riket saknas för 2019)

Källa: Skolverket

Andelen elever med utländsk bakgrund har successivt ökat under de senaste åren och är betydligt högre än i grundskolan. Skolformen har arbetat mycket med att utveckla formerna för kommunikation, i syfte att stödja samtliga elevers möjlighet att kommunicera och utveckla sitt språk. Skolorna har också arbetat mycket med stöd till föräldrar med utländsk bakgrund, då de ser att de utgör majoriteten av de familjer som har svårt att navigera mellan olika myndigheter.

I anpassad grundskola är Skolverkets bedömningsstöd i åk 1 och 3 för svenska och svenska som andraspråk obligatoriskt. Detta gäller dock ämneselever och inte elever som läser ämnesområden.

Beslut om undervisning i svenska som andraspråk tas av rektor och är i nuläget en rutin som behöver ses över inom anpassad grundskola, då det i dagsläget är betydligt färre som läser mot svenska som andraspråk än vad som kan antas vara korrekt. Det är ett utvecklingsområde för skolformen.

Föräldrar med eftergymnasial utbildning ligger lägre än i Uppsalas kommunala grundskolor, men högre än riket inom kommunal anpassad grundskola.

Det är svårt att dra några slutsatser huruvida föräldrarnas utbildningsnivå påverkar elevernas kunskapsutveckling, då elevernas funktionsnedsättningar utgör ett utgångsläge som är ytterst individuellt och dialogen till största del handlar om hur föräldrar /vårdnadshavare och skola tillsammans kan jobba med bemötande, tillgänglighet och trygghetsskapande för att eleven ska få de bästa förutsättningar att utifrån sin förmåga, tillgodogöra sig undervisningen. Det handlar också en hel del om stöd för familjerna att söka stöd hos olika myndigheter gällande LSS, hjälp av socialtjänst etcetera.

Personal

Tabell 3: Fördelning personal: Kommunal anpassad grundskola, Uppsala, okt 2023.

	2023
Uppsala anpassade grundskolor	202,06
Rektor	5
Ledning	3
SYV	0,65
Lärare	50,02
Annan pedagogisk personal	143,39
<i>varav fritidshemspersonal</i>	<i>3,905</i>

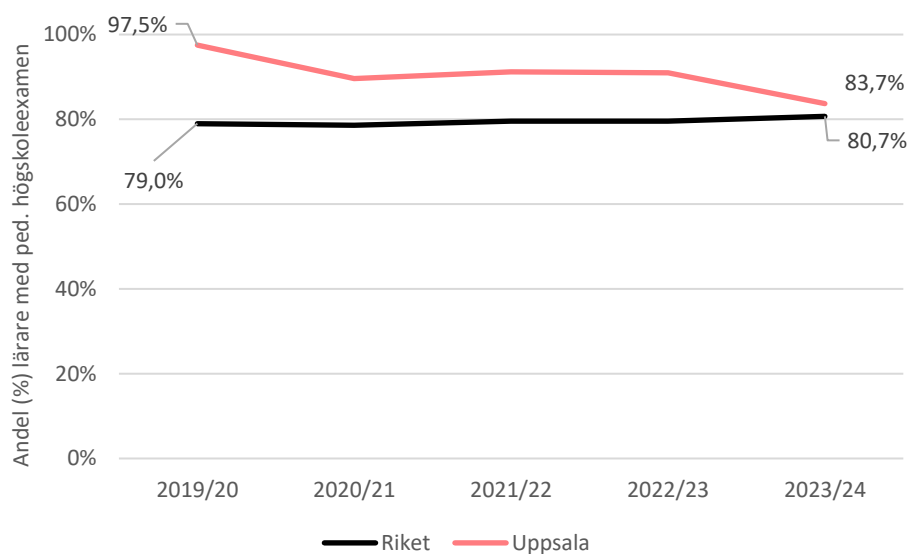
Källa: Uppsala kommun, inskick till SCB 15 oktober 2023, del av nationell statistik. *

Tabell 4: Fördelning personal totalt per skola: Kommunal anpassad grundskola, Uppsala, okt 2023.

Antal heltidstjänster per skola	2023
Berga anpassad grundskola	29,65
Eriksberg anpassad grundskola	43,65
Johannesbäck anpassad grundskola	40,38
Årsta anpassad grundskola	54,13
Östra Stenhagen anpassad grundskola	34,25

Källa: Uppsala kommun, inskick till SCB 15 oktober 2023, del av nationell statistik.

Diagram 5: Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen: Lärare med pedagogisk högskoleexamen, kommunal anpassad grundskola 2019–2023, jfr Uppsala och riket.

Källa: Skolverket

Den största yrkesgruppen inom anpassad grundskola utgörs av annan pedagogisk personal, följt av lärare. I gruppen annan pedagogisk personal innefattas både elevassistenter och barnskötare.

Antal årsarbetare både inom kategorin lärare och annan pedagogisk personal ökar i takt med elevantalet. Dock visar tabellen att andel lärare sjunkit under de senaste åren. En anledning är att skolformen sedan 2019 skapat färre och större enheter. I och med det har effektivare organisation varit möjlig organisatoriskt och nödvändig ekonomiskt, vilket bland annat resulterat i att klasserna blivit större. Ytterligare anledning är att verksamheten prioriterat anpassningar utifrån elevernas behov av annan pedagogisk personal. Det ligger i linje med att andelen elever med inriktning ämnesområden ökar i antal och där är behoven av assistans högre.

Vi ser att det totala antalet elever per personal ligger tämligen stabilt under åren vilket bekräftar ovanstående.

Bland elevassistenterna finns många visstidsanställda personer. Verksamheten anställer även många elevassistenter på timmar, så kallade timvikarier. Då elevassistenterna är den största personalkategorin inom anpassad grundskola är skolformens satsningar på yrkeskategorin elevassistenter av stor betydelse.

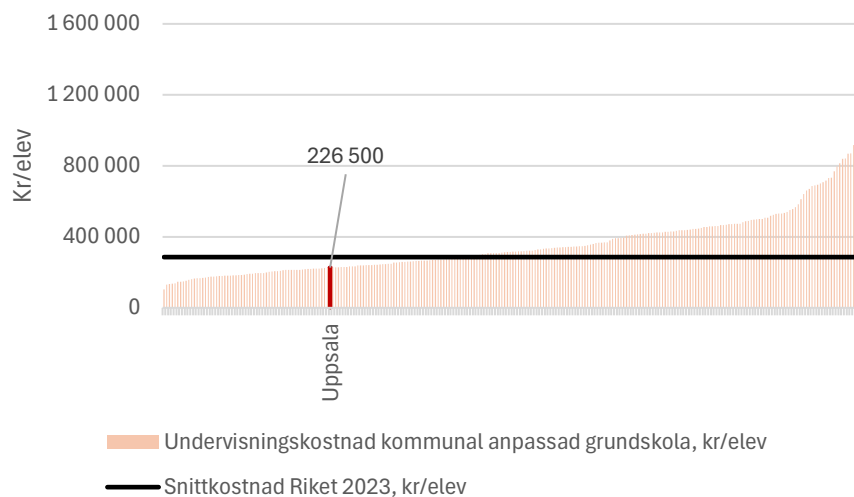
Kompetensförsörjning speciallärare

Från och med 1 juli 2028 får lärare inom anpassad grundskola som saknar legitimation inte sätta betyg självständigt, utan ska göra det tillsammans med en legitimerad lärare. Vid samma tidpunkt införs även kravet att samtliga lärare inom anpassad grundskola har speciallärarkompetens. Anpassad grundskola förbereder sig på dessa förändringar genom att satsa mycket på fortbildning av lärare. Det är en satsning som påverkar skolornas verksamhet både organisatoriskt såväl som ekonomiskt och skolformen arbetar för att säkerställa att verksamhetens kvalitet påverkas i minsta möjliga mån. Under läsåret 2023/24 har totalt sju av skolformens lärare varit inne i fortbildning till specialpedagog eller speciallärare. Två har tagit examen i juni 2024.

Kostnader

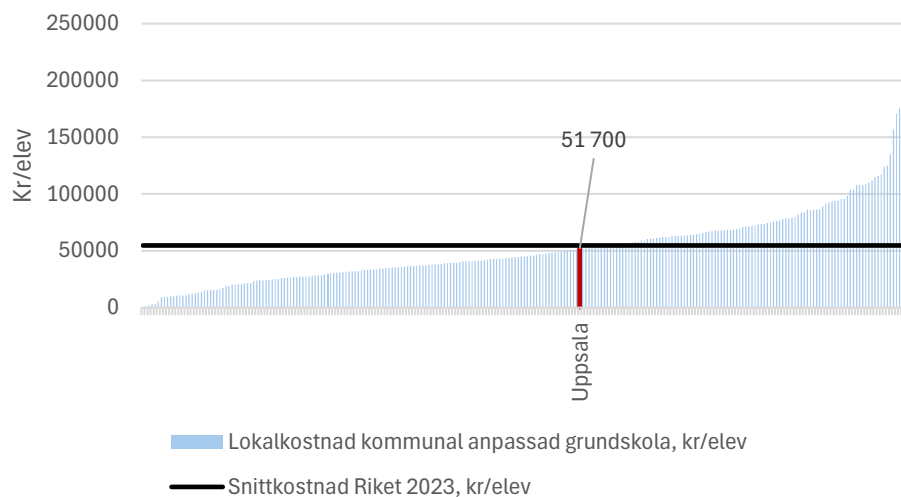
Nedan redovisas undervisningskostnad och lokalkostnad i jämförelse med andra kommuner samt som tidsserie i jämförelse med riket

Diagram 6: Kostnader undervisning: Kostnader undervisning, kommunal anpassad grundskola, kr/elev. Jfr Uppsala, alla kommuner och Riket, 2023.

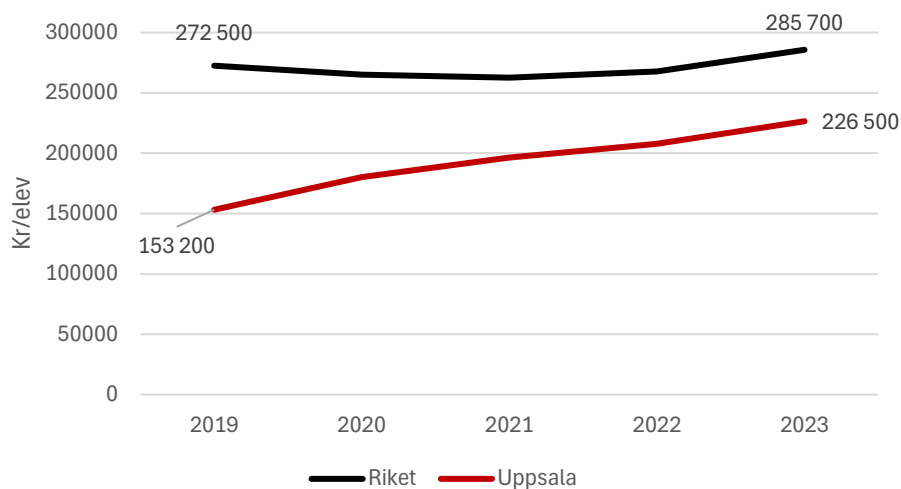
Källa: Skolverket)

Diagram 7: Kostnader lokaler: Kostnader lokaler, kommunal anpassad grundskola, kr/elev. Jfr Uppsala, alla kommuner och Riket, 2023.

Källa: Skolverket

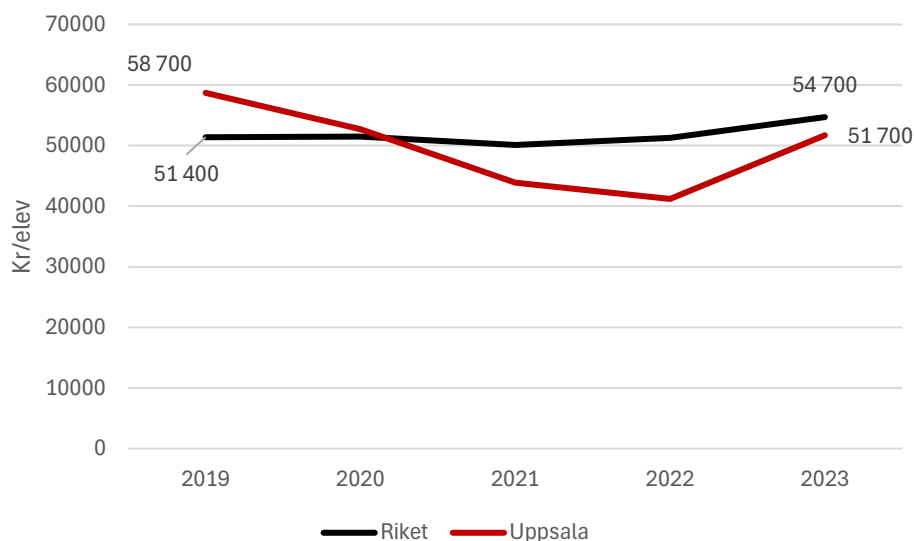
Diagram 8: Kostnader undervisning: Kostnader undervisning, kommunal anpassad grundskola, kr/elev. Jfr Uppsala och Riket, 2019–2023.

Källa: Skolverket samt kommun- och regiondatabasen (Kolada)

Kostnader för undervisning ligger stadigt under rikets. Detta är ett mönster som går igen även i andra skolformer.

Diagram 9: Kostnader lokaler: Kostnader lokaler, kommunal anpassad grundskola, kr/elev. Jfr Uppsala och Riket, 2019–2023.

Källa: Skolverket samt kommun- och regiondatabasen (Kolada)

Kostnader för lokaler som anpassad grundskola nyttjar, var betydligt lägre än rikets 2022. Inför läsåret 2034/24 flyttade en filial till dåvarande Eriksberg anpassad grundskola (nu Gottsunda anpassad grundskola) in i Brantingskolans lokaler. Härigenom ökade skolformens kostnader tydligt, då hyreskostnaden för den nya Brantingskolans lokaler är hög. Ytterligare ökning i kostnader för lokaler kommer framåt i och med att Eriksbergs anpassade grundskola flyttats till moduler i Gottsunda, som även de renderar en hög hyreskostnad.

Organisation

Ledning

Anpassad grundskola i Uppsala kommun har under läsåret 2023/24 varit organiserad inom Område 1 som har ledd av en verksamhetsområdeschef. Skolformen har egna rektorer och består av skolenheterna:

- Berga anpassad grundskola (AG), årskurs 1–6
- Eriksberg, anpassad grundskola (AG), årskurs 7–9, en filial till skolan finns på Brantingskolan där ca 20 elever har sin undervisning.
- Johannesbäck anpassad grundskola (AG), årskurs 1–6
- Årsta anpassad grundskola (AG), årskurs 1–9
- Östra Stenhagen anpassad grundskola (AG), årskurs 1–6

Rektorernas täta samarbete och det så kallade koncerntänket är en av anpassad grundskolas framgångsfaktorer. Rektorerna träffas regelbundet och samverkar kring olika frågor som har med skolformens resurser och insatser att göra. Frågorna rör budget, kompetensförsörjning/rekrytering och skolformens gemensamma kompetensutveckling. Rektorerna arbetar tillsammans med de pågående gemensamma arbets- och utvecklingsprocesserna, både de som är förankrade och fortlöpande samt utvecklingsområden. En gemensam arbets- och utvecklingsplan stödjer rektorernas arbete i detta.

Ett nära samarbete med och stöd av verksamhetsområdeschef är av betydande vikt för rektorernas arbete i sina verksamheter.

Under de senaste två åren har nya rektorer tillträtt på Gottsunda anpassad grundskola respektive Årsta anpassad grundskola. Rekrytering pågår för ny rektor på Johannesbäck anpassad grundskola. Det täta samarbetet inom skolformen har varit ett stort stöd för de nya rektorerna och de har även tagit del av:

- Det förvaltningsgemensamma introduktionsprogrammet för nya chefer.
- Det riktade stödet för hållbar arbetsmiljö.

Rektorers arbetsmiljö

I medarbetarundersökningen svarar rektorer på frågor om sin arbetsmiljö. Höga värden ges på frågor som handlar om motivation, ledarskap, styrning och andra viktiga frågor. Rektorerna anger dock att de:

- Inte hinner ta rast och inte hinner med sina arbetsuppgifter inom ordinarie arbetstid
- Inte kan koppla av från arbetet på sin lediga tid

För att ge rektorer bättre förutsättningar att klara sina uppdrag så har följande insatser genomförts:

- riktade insatser för att stötta rektor att skapa fungerande verksamheter med hållbar arbetsmiljö
- utökade och reviderade ledarutvecklingsinsatser
- riktmärket
- Förvaltningsgemensam introduktionsutbildning för nya chefer

- Uppföljning gällande rektors arbetsmiljö och situation i dialogsamtal med verksamhetsområdeschef.

Den fråga som är mest belastande för skolledare är personalärenden, därefter följer frågor som rör elever och budget. Rektorer beskriver att de måste lägga mycket tid och energi på medarbetare som inte klarar sitt uppdrag eller som är sjukskrivna – ofta utan att hitta bra och långsiktiga lösningar. Exempel på åtgärder som genomförts är utökat stöd och utbildning i både det systematiska arbetsmiljöarbetet och hantering av medarbetare som är i behov av stödinsatser.

Medarbetarundersökningen för medarbetare

Resultatet av medarbetarundersökningen visar att medarbetare i anpassad grundskola till största del upplever sin arbetsmiljö som oförändrad de senaste tre åren, vilket är positivt i de flesta frågor. På den negativa sidan så upplever medarbetare att de inte kan koppla av från arbetet på sin fritid. På några skolor upplever de att hot och våld förekommer, vilket också identifieras i KIA- anmälningar som gjorts. I några skolor upplever man också att stress blir ohanterbar. Ett riktat arbete genomförs för att stödja och följa upp enheter med låga värden i medarbetarundersökningen.

En tydlig ökning är upplevelsen av att inte ha ett öppet arbetsklimat. Frågan kommer följas upp särskilt framöver.

Sjukfrånvaro medarbetare

Sjukfrånvaron på totalen har minskat inom skolformen sedan 2022. Från att ha varit runt 15 procent på helåret 2022, ligger den nu på cirka 7,5 procent.

Långtidssjukfrånvaron är på i stort sett samma nivå (cirka 5 procent) medan korttidssjukfrånvaron minskat rejält. 2022 var korttidssjukfrånvaron cirka 10 procent och är nu nere på cirka fyra procent. Dock är den fortfarande något högre än grundskolan. Skolformen har arbetat strategiskt med korttidssjukfrånvaron under de senaste åren och det har gett resultat. En förklaring tillskrivs det stora antal elevassistenter inom skolformen där yrket dels är ett genomströmningsyrke och där de flesta yngre medarbetare återfinns. Som exempel har Årsta anpassad grundskola numer en rutin där varje medarbetare förväntas kontakta rektor vid sjukanmälan. Tidigare insatser med till exempel förstadagsintyg har satts in. Detta har minskat korttidssjukfrånvaron på skolan markant och är en stor del av den totala minskningen.

Medarbetares arbetsmiljö

Sammantagna åtgärder för att förbättra arbetsmiljön för medarbetare är exempelvis:

- PDV-utbildning (pågående dödligt våld) under läsåret 2023/24 för samtliga medarbetare följs nu upp med utbildning inom hot- och våld
- riktade insatser för att stötta rektor att skapa fungerande verksamheter med hållbar arbetsmiljö
- riktade insatser mot enheter som har hög korttidssjukfrånvaro

Elevhälsoorganisation

Anpassad grundskola har ett gemensamt elevhälsoteam och leds av rektorsgruppen för skolformen.

Anpassad grundskola har ett inarbetat systematiskt kvalitetsarbete för sitt gemensamma elevhälsoarbete. Verksamheten har en gemensam elevhälsoplan, en gemensam hälsogrupp samt en utvecklingsgrupp för elevhälsa som arbetar med samtliga skolor. Elevhälsan utgör ett viktigt nav för kompetensutvecklande insatser. Under läsåret har skolformen gjort en förändring av elevhälsoorganisationen.

Centrala tjänster hemkommun

Inom utbildningsförvaltningens centrala organisation Barn-och elevhälsa finns några tjänster finansierade av hemkommun med uppdraget att verka för skolformen anpassad grundskola. En specialpedagogtjänst har uppdraget att informera vårdnadshavare om ansökan till och skolval inom anpassad grundskola. Informationen ska även visa på konsekvenser av att få sin undervisning inom skolformen. I specialpedagogtjänsten ingår även att ge handledning till lärare som har individintegrerad elev i sin klass, dvs en elev som får sin undervisning i grundskolan men som läser utifrån anpassad grundskolas läroplan.

Inom avdelningen finns en myndighetsgrupp som handlägger mottagande till anpassad grundskola. Gruppen anpassad grundskola leds av en ansvarig handläggare. Där finns en specialpedagogtjänst med uppdraget att kvalitetsgranska de pedagogiska bedömningarna samt en psykologtjänst med uppdraget att säkerställa att psykologutredningen håller för kvalitetskraven och bistå i besluten om rätt att tas emot. Psykologen konsulteras även för elever som redan tillhör anpassad grundskola eller anpassad gymnasieskola, men där skolans personal befarar att eleven inte skulle tillhöra målgruppen. Andra centrala tjänster på huvudmannanivå är syn- och hörselpedagoger samt specialpedagoger som kan ge konsultation, handledning och fortbildning till personalen inom anpassad grundskola.

Behov inom organisationen

Anpassad grundskola är till största del samlokaliserad med grundskolan. Lokalerna har under läsåret fortsatt varit en utmaning. De senaste årens elevtalsökningar har krävt fler undervisningslokaler och även renderat svårigheter i att nyttja gemensamma salar med grundskolorna, såsom idrott, slöjd, musik och hemkunskap.

Resultat

Nedan följer elevernas resultat uppdelade på undervisningsvägarna ämnen och ämnesområden. Resultaten analyseras ämnes- respektive ämnesområdesvis. Skillnaderna mellan flickor och pojkar analyseras i slutet på resultatdelen under Jämställdhet/Flickor och pojkar. Sammanställningarna av resultaten uppdelade på flickor och pojkar redovisas i bilagor, längst bak i dokumentet.

Förklaringar till tabeller med elevresultat

MGK – Mycket väl godkända kunskaper (ämnen) Fördjupande kunskaper (ämnesområden)

GK – Godkända kunskaper (ämnen) Grundläggande kunskaper (ämnesområden)

RI – Insats krävs¹

IB – Inget bedömningsunderlag²

Ämnen – Anpassade grundskolans läroplan med utbildningsvägen ämnen innehåller samma ämnen som grundskolans styrdokument bortsett från moderna språk. NO- och So-ämnen är sammanslagna i ämnet naturorientering respektive samhällsorientering.

Ämnesområden – Anpassade grundskolans läroplan med utbildningsvägen ämnesområden omfattar ämnesområdena kommunikation, motorik, vardagsaktiviteter, verklighetsuppfattning och estetisk verksamhet. Elevernas kunskapsresultat i ämnesområden bedöms enligt skalan grundläggande kunskaper och fördjupade kunskaper. Detta är något som kommunens dokumentationssystem inte klarar av att särredovisa. Elever inom grundsärskolan som läser enligt utbildningsvägen ämnesområden redovisas därför som GK respektive MGK. Eftersom elever som läser ämnesområden alltid blir godkända med hänsyn till sina individuella förutsättningar finns för denna utbildningsväg inte beteckningen Insats krävs IK.

Elevresultat anpassad grundskola ämnen

Nedan följer en sammanställning av resultat de tre senaste åren. Anpassad grundskola har valt att redovisa och kommentera ett urval av ämnen. De ämnena som har valts för denna redovisning är svenska, matematik, engelska och idrott och hälsa. Valet av ämnen har gjorts med syftet att följa upp ämnena svenska och matematik och engelska, då det är kärnämnen. Ämnet idrott och hälsa redovisas utifrån att det har haft ett särskilt fokus under de senaste läsåren.

Varje ämne har ett eget diagram. Efter varje tabell följer en kommentar av resultatet. Resultaten flickor/pojkar redovisas i form av bilagor längst bak i denna rapport.

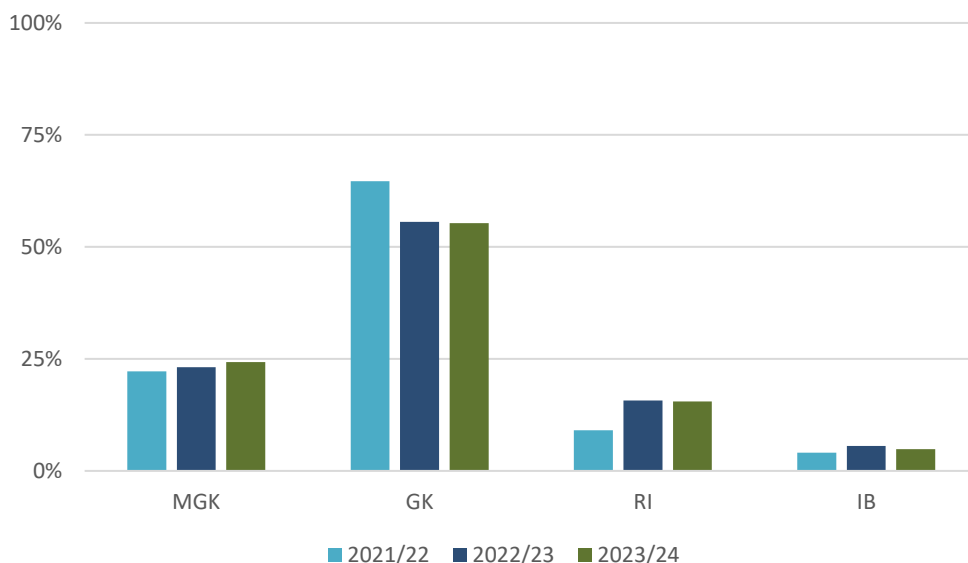
---

¹ RI - Insats krävs betyder att eleven ännu inte har uppnått för årskursen godkända resultat. Eleven kan ha pågående insatser, men läraren har gjort bedömningen att eleven behöver ytterligare insatser för att få godkända resultat.

² IB – Inget bedömningsunderlag innebär att elevens kunskaper är ännu inte bedömda. Det kan bero exempelvis på att eleverna har varit på skolenheten en mycket kort tid.

Svenska

Diagram 10: Bedömning svenska anpassad grundskola: Bedömd kunskapsnivå svenska, elever kommunal grundsärskola, Uppsala läsårs 2021/22–2023/24. (MGK=mer än godkända kunskaper, GK= godkända kunskaper, RI= Riskerar insats (bedöms ej nå mål) IB = Inget bedömningsunderlag.)

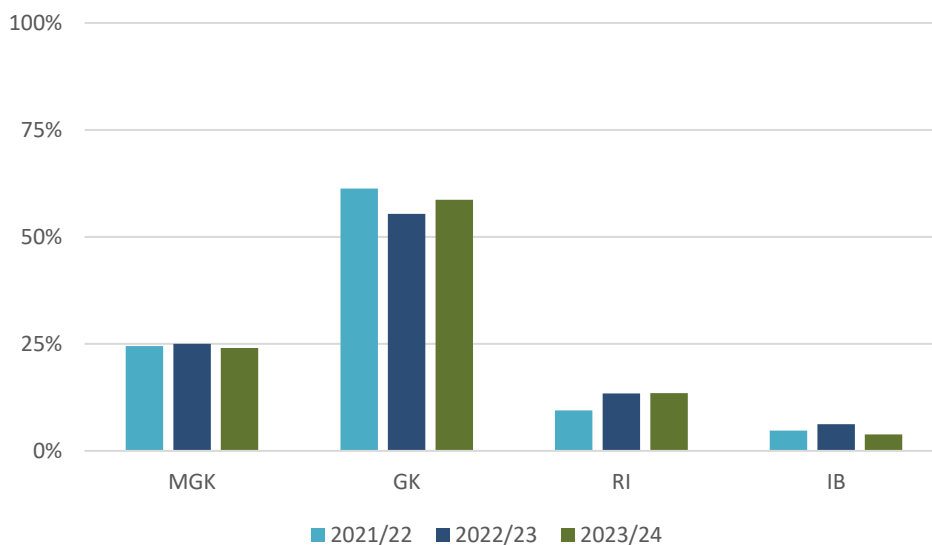
Källa: Uppsala kommun, Unikum

Analys svenska

Kraven i svenska har skärpts i och med den nya läroplanen som kom ut 2022. Det ses vara en orsak till att fler bedöms ej nå mål, än det var 2021/22. Resultaten är likvärdiga mellan 2022/23 och 2023/24. Samtidigt som fler elever har utbildningsväg ämne i förhållande till ämnesområde, än tidigare, så har även antalet elever med delad utbildningsväg ökat något, då några elever endast byter utbildningsväg delvis från ämne till ämnesområde. Detta är en faktor som kan påverka resultaten på totalen inom utbildningsväg ämne, då kraven är höga för dessa elever. Elever med svenska som andraspråk har successivt ökat de senaste åren och utgör en hög andel av eleverna, vilket är ytterligare en dimension för elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig undervisningen. Att andelen elever med mer än godkända kunskaper ökar för varje år, kan tolkas som att lärares bedömningsförmåga höjts och undervisningen utformas efter elevernas kunskapsnivå i högre utsträckning än tidigare. Även skolformens arbete med kommunikation är en framgångsfaktor.

Matematik

Diagram 11: Bedömning matematik anpassad grundskola: Bedömd kunskapsnivå matematik, elever kommunal grundsärskola, Uppsala läsårs 2021/22–2023/24. (MGK=mer än godkända kunskaper, GK= godkända kunskaper, RI=riskerar insats (bedöms ej nå mål), IB=Inget bedömningsunderlag)

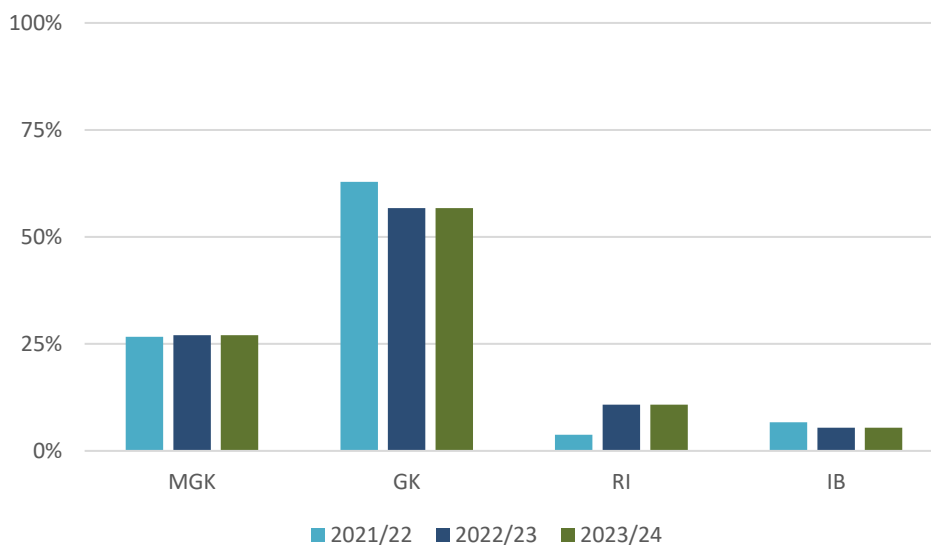
Källa: Uppsala kommun, Unikum

Analys matematik

Här finns endast små skillnader från tidigare år. I likhet med andra teoretiska ämnen är det cirka 25 procent som har mer än godtagbara kunskaper. Sammantaget har resultaten höjts något sedan läsåret 2022/23 vilket i likhet med ämnet svenska kan tillskrivas att lärares bedömningsförmåga höjts och undervisningen utformas efter elevernas kunskapsnivå i högre utsträckning än tidigare. Även skolformens arbete med kommunikation är en framgångsfaktor. I Johannesbäck anpassad grundskola och Berga anpassad grundskola har dessutom några elever som har insats krävs, skrivits över till utbildningsväg ämnesområden efter bedömningstillfället.

Engelska

Diagram 12: Bedömning engelska anpassad grundskola: Bedömd kunskapsnivå engelska, elever kommunal grundskola, Uppsala läsårs 2021/22–2023/24. (MGK=mer än godkända kunskaper, GK= godkända kunskaper, RI=riskerar insats (bedöms ej nå mål), IB=Inget betyg)

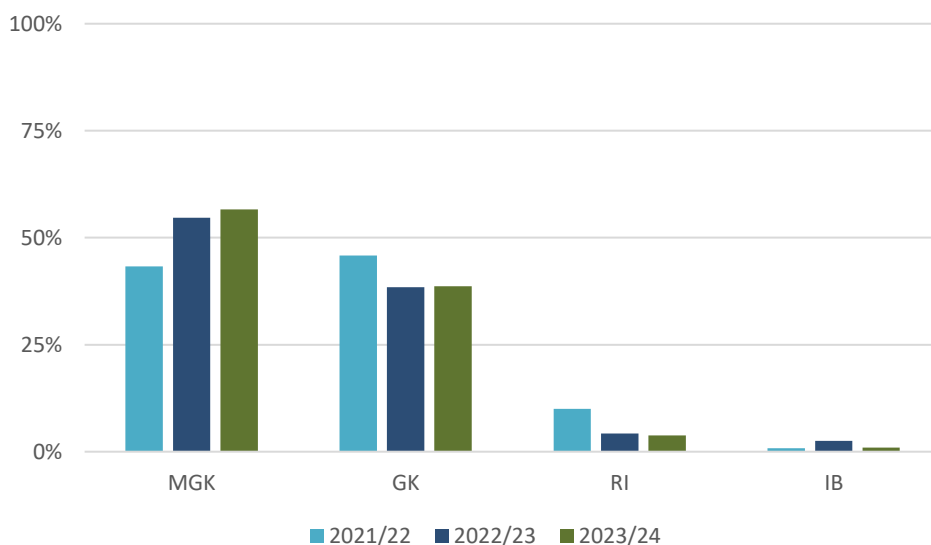
Källa: Uppsala kommun, Unikum

Analys engelska

I likhet med svenska och till viss del även matematik ser vi skillnader från 2021/22 till 2022/23 när det gäller godtagbara kunskaper och ännu ej godtagbara kunskaper. Även i engelska kan en förklaring vara skärpta kunskapskrav i den nya läroplanen. I övrigt så är resultatet likstämmt med övriga kärnämnen.

Idrott och hälsa

Diagram 13: Bedömning idrott och hälsa anpassad grundskola: Bedömd kunskapsnivå idrott och hälsa, elever kommunal grundskola, Uppsala läsårs 2021/22–2023/24. (MGK=mer än godkända kunskaper, GK= godkända kunskaper, RI= Riskerar insats (bedöms ej nå mål) IB = Inget bedömningsunderlag.)

Källa: Uppsala kommun, Unikum

Analys idrott och hälsa

Det är en betydande ökning av mer än godtagbara kunskaper från år 2021/21 till 2023/24. I det här ämnet, till skillnad från övriga kärnämnen, har mer än 50 procent av eleverna mer än godtagbara kunskaper. En analys är att deras intellektuella funktionsnedsättning inte påverkar i samma utsträckning som i ett teoretiskt ämne. Lärarna lägger också undervisningsnivån inom elevernas proximala utvecklingszon mer enkelt än i teoretiska ämnen vilket resulterar i att eleven får en undervisning som utmanar på ett lagom och stimulerande sätt. Flertalet av idrottslärarna har arbetat länge och en är förstelärare. De arbetar tillsammans över skolgränserna för att utveckla ämnet och skapa samsyn inom skolformen. Idrott och hälsa har också varit en särskild prioritering hos några av skolorna. Östra Stenhagen anpassad grundskola, har till exempel arbetat målinriktat för att öka elevernas motivation för ämnet, efter pandemin. Detta har bidragit till resultatet.

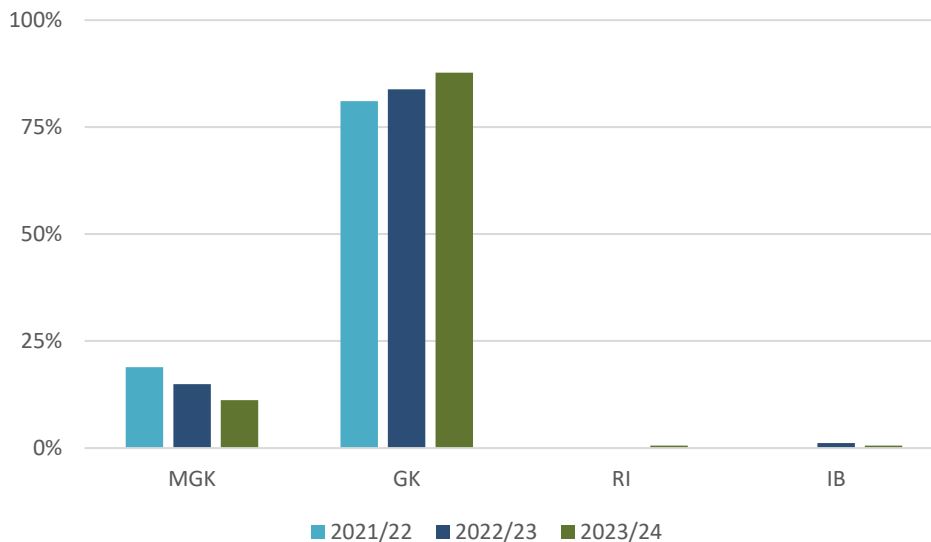
Elevresultat anpassad grundskola ämnesområden

Nedan följer en sammanställning av resultaten i ämnesområden för de tre senaste åren. Varje ämnesområde har en egen tabell. Skolformen har valt att redovisa kommunikation, verklighetsuppfattning och motorik. Syftet till att välja nämnda ämnesområden är för att svenska, engelska, matematik och idrott och hälsa följs upp för ämnen. Efter varje tabell följer en analys av resultatet. Resultaten för flickor/pojkar redovisas i tabellform i bilagorna längst bak i rapporten.

Elever som läser enligt utbildningsvägen **ämnesområden** blir alltid godkända och kunskapskraven anges i graderingen grundläggande respektive fördjupade kunskaper. För ämnesområden sätts inga betyg, men skriftliga omdömen görs med hänsyn till elevens individuella förutsättningar. Kunskapskraven för ämnesområden anges enbart för årskurs 9, men läraren ska varje termin i den individuella utvecklingsplanen göra en kontinuerlig bedömning och beskriva elevens utveckling. Eftersom elever som läser ämnesområden inte kan bli underkända är parametern RI inte relevant inom denna utbildningsväg. Anledningen till att den finns kvar i tabellen är att dokumentationssystemet (Unikum) inte har kunnat tillgodose skolformens behov av anpassning av bedömningsunderlagen. På samma sätt har beteckningarna för godkänt respektive mer än godkänt inte kunnat ändras till det riktiga Grundläggande kunskaper och Fördjupande kunskaper; detta förklaras i förklarings-texten till respektive tabell.

Kommunikation

Diagram 14: Bedömning kommunikation, anpassad grundskola ämnesområden: Bedömd kunskapsnivå kommunikation, elever kommunal grundskola, Uppsala läsår 2021/22–2023/24. MGK=fördjupade kunskaper, GK= grundläggande kunskaper, RI= Finns ej för denna utbildningsväg IB = Inget bedömningsunderlag.)

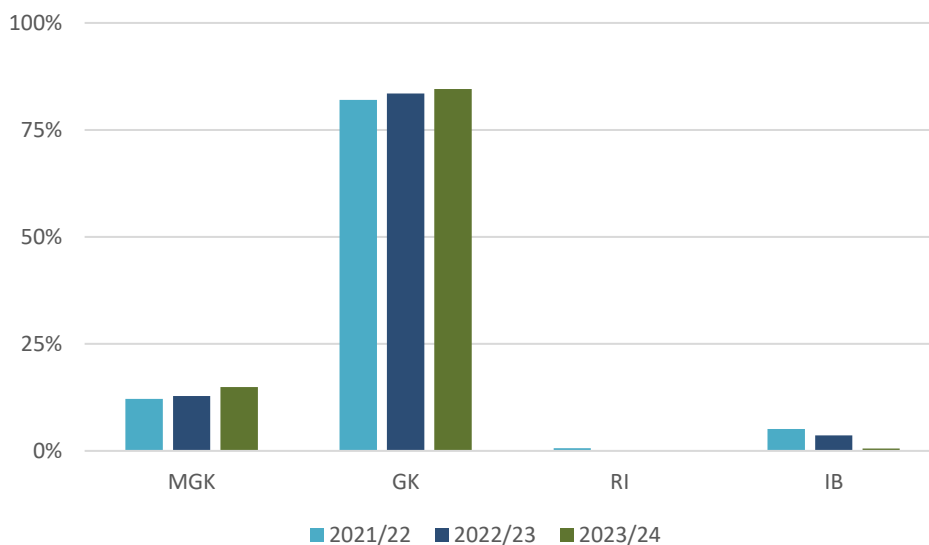
Källa: Uppsala kommun, Unikum

Analys kommunikation

Övervägande del av eleverna har godtagbara kunskaper. Utifrån hur bedömningskriterierna är utformade handlar det om att eleverna deltar utifrån sina förutsättningar. Vi kan se att färre elever får mer än godtagbara kunskaper än tidigare. Här pågår ett utvecklingsarbete, sedan några år, för att höja lärares bedömningskompetens, vilket troligen påverkar resultatet då lärare bättre och mer kritiskt kan bedöma elevernas förmågor. En hypotes är också att andel elever med svenska som andraspråk ökat de senaste åren, vilket är en försvårande faktor i kommunikation.

Motorik

Diagram 15: Bedömning motorik, anpassad grundskola ämnesområden: Bedömd kunskapsnivå motorik, elever kommunal grundskola, Uppsala läsar 2021/22–2023/24. MGK=fördjupade kunskaper, GK= grundläggande kunskaper, RI= Finns ej för denna utbildningsväg IB = Inget bedömningsunderlag.)

Källa: Uppsala kommun, Unikum

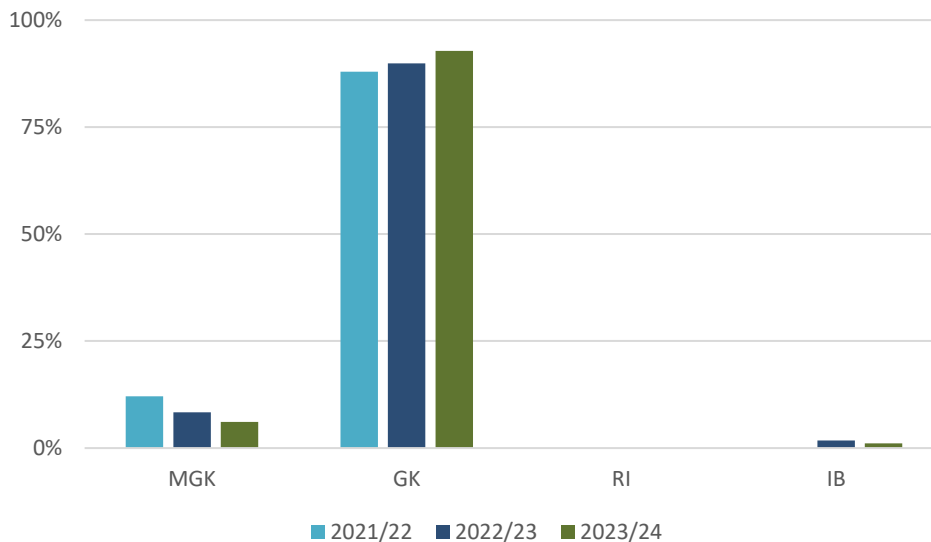
Analys motorik

I ämnesområde kommunikation ser vi att övervägande del av eleverna har godtagbara kunskaper i motorik. Utifrån hur bedömningskriterierna är utformade är det väldigt svårt att få ännu ej godtagbara kunskaper. Det handlar om att delta utifrån sina förutsättningar. Det pågår ett utvecklingsarbete, sedan några år, för att höja lärares bedömningskompetens, vilket troligen påverkar resultatet då lärare bättre och mer kritiskt kan bedöma elevernas förmågor.

För att öka andelen elever som når högre än godtagbara kunskaper behöver fokus ligga på att skapa mer utmanande och engagerande undervisningsmetoder, förbättra tillgången till resurser och stöd, samt öka elevernas positiva inställning till motorisk utveckling.

Verklighetsuppfattning

Diagram 16: Bedömning verklighetsuppfattning, anpassad grundskola ämnesområden: Bedömd kunskapsnivå verklighetsuppfattning, elever kommunal grundsärskola, Uppsala läsårs 2021/22–2023/24. MGK=fördjupade kunskaper, GK= grundläggande kunskaper, RI= Finns ej för denna utbildningsväg IB = Inget bedömningsunderlag.)

Källa: Uppsala kommun, Unikum

Analys verklighetsuppfattning

I ämnesområde verklighetsuppfattning har majoriteten av eleverna godtagbara kunskaper.

Elever som nått mer än godtagbara kunskaper har ofta starkare kognitiva förmågor eller tidigare erfarenheter än flertalet elever. Det gör det lättare för dem att förstå och tillämpa kunskaper inom ämnesområde verklighetsuppfattning. Elever kan också ha en hög inre motivation eller ett särskilt intresse för ämnesområdet, vilket driver dem att engagera sig mer i lärandet. Elevens hemmiljö spelar en stor roll, då stöd och engagemang från föräldrar eller vårdnadshavare bidrar till elevernas kunskapsutveckling.

Sammanfattande resultatanalys

Eleverna har övervägande godtagbara kunskaper och väldigt liten andel har mer än godtagbara kunskaper när det gäller både ämnen och ämnesområden. En bidragande faktor tros vara en stor omsättning och utökning av lärare. De nya lärarna har ofta en mycket liten eller ingen erfarenhet av anpassad grundskola. Dock är det naturligtvis bara en del av förklaringen.

Bergaskolan lyfter i sin resultatanalys att väldigt få elever når mer än godtagbara kunskaper i ämnesområden. De ser behov av att arbeta med lärares bedömningskompetens behöver fortsätta. Risk finns att om kompetens och även ledarskap brister, infinner sig en "nöjdhet" i undervisning och bedömning.

En utmaning för skolformen är bristen på bra kartläggningsmaterial och bedömningsstöd för ämnesområden. Skolorna har olika sätt för kartläggning som komplement till Skolverkets material.

Årsta anpassad grundskola använder sig exempelvis av en form av tematisk bok som ett sätt att kartlägga elevernas kunskaper.

Lärare uttrycker dessutom att de underlag som finns i Unikum inte är anpassat för elever som läser ämnesområden. Dock är det ett sätt att följa elevernas progression, så det behöver användas.

Kraven att nå mer än godtagbara kunskaper inom ämnesområden är högt ställda då elever behöver klara uppgifter självständigt. Många elever inom ämnesområde har en svår eller mycket svår intellektuell funktionsnedsättning, vilket medför stora utmaningar för eleverna att utföra aktiviteter självständigt.

I resultaten för elever som läser ämnesområden identifieras inga skillnader mellan pojkar och flickor. Däremot finns en skillnad mellan pojkar och flickor när det gäller elever som läser ämnen.

Pojkar har högre resultat i ämnet idrott och hälsa (62,3 procent för pojkar och 48,9 procent för flickor i mer än godtagbara kunskaper). I Gottsunda anpassad grundskola kopplar man det till könsnormer kring fysisk aktivitet. Pojkar har en större acceptans för att utöva idrotter/sporter från grupper/familjer än flickor. Det påverkar även deltagande i ämne idrott och hälsa.

Det är även skillnad i matematik. 17,8 procent av flickorna och 10,2 procent av pojkarna har ännu ej godtagbara kunskaper. Även i godtagbara och mer än godtagbara kunskaper har pojkarna bättre resultat. I ämnet engelska har pojkarna lägre resultat än flickorna, 10,2 procent av pojkarna och 2,3 procent av flickorna har ännu ej godtagbara kunskaper.

Det är oklart vilka orsaker som ligger till grund för skillnaden i matematik och engelska och det behöver undersökas närmare.

Hypoteser att pröva är påverkan av genusnormer, lärares förväntningar, ledarskap och lektionsupplägg/inriktning.

En parameter att ha med är att det är betydligt fler pojkar än flickor inom anpassad grundskola.

Frånvaro

Tabell 5: Frånvaro per läsår: Kommunal anpassad grundskola, Uppsala, totalt och per skola, läsår 2021/22–2023/24.

Total frånvaro	2021/22	2022/23	2023/24
Uppsala kommun, anpassad grundskola	13,0%	14,0%	13,1%
Berga anpassad grundskola	12,5%	13,3%	11,6%
Eriksberg anpassad grundskola	16,2%	14,5%	13,6%
Johannesbäck anpassad grundskola	11,1%	9,7%	11,0%
Årsta anpassad grundskola	8,5%	16,1%	16,5%
Östra Stenhagen anpassad grundskola	14,8%	14,8%	11,9%

Analys

Rapporteringsfrekvensen är för läsåret 86,3 procent totalt sett för anpassad grundskola, vilket är en fortsatt ökning på helheten sedan tidigare år. Två skolor ligger mellan 90 och 100 procent i rapportering och två skolor mellan 80 och 90 procent. En skola ligger på 77 procent. Fortsatt fokus och uppföljning kommer gälla för detta område.

Skolorna har genomgående täta kontakter med vårdnadshavare och dialog om elevernas närvaro/frånvaro.

Konsekvenserna av frånvaro är en risk för bristande måluppfyllelse. För att förbättra arbetet med att öka närvaron och på så sätt öka möjlighet till måluppfyllelse har anpassade grundskolor en gemensam rutin för arbetet med frånvaro. Rutinen förtydligar stegen med åtgärder och ansvar. Under året har olika insatser gjorts för att stödja skolorna i arbetet med närvaro/frånvaro. Elevhälsoutvecklare har samarbetat med skolorna gällande vikten av en förankring av rutiner, ansvarsfördelning och systematik. Koordinator har kopplats in för elever där problematisk frånvaro föreligger eller risk identifierats. Representanter för skolpliktsbevakning har informerat om sitt arbete på områdesmöte och även svarat på frågor från skolformen. I rektorsteamet har man arbetat med främjande och förebyggande delar kring närvaro och tagit det vidare till verksamheten för att tydliggöra begrepp och öka förståelsen för de olika delarna. Elevhälsoutvecklare har informerat om SIP/SPIS. Ett fortsatt arbete behövs främst via elevhälsoteamet för att säkerställa skolornas systematiska arbete med närvaro/frånvaro.

Anpassad grundskolas elever har något högre frånvaro än grundskolans elever. Dock är den oanmälda frånvaron mycket låg för hela skolformen.

Frånvaron bland elever i årskurs 1–6 är till största del kopplad till elevernas medicinska hälsotillstånd och diagnoser. Detsamma gäller för högstadiel elever som har sin undervisning i Brantingsskolan. Samtliga elever läser inriktning ämnesområden här. I Årsta anpassad grundskola, där frånvaron är något högre än för de övriga anpassade grundskolorna, läser samtliga elever årskurs 1–9 inriktning ämnesområde med undantag för två elever. Här ingår 25 elever med flerfunktionsnedsättning. Här är kopplingen till elevernas medicinska hälsotillstånd särskilt tydlig. I Östra Stenhagen anpassad grundskola går sex elever med flerfunktionsnedsättning.

I högstadiet (Gottsunda/ Branting) är frånvaron något högre än för låg- och mellanstadiet. Dock är trenden att den sjunker, vilket kan ses som ett resultat av skolans arbete med frånvaron under de senaste åren. Socialpedagog och kurator har

tillsammans med personalen har arbetat systematiskt med frånvarorutinerna för både elever och vårdnadshavare. Även stöd från skolpliktsbevakningen, ungdomsjour och en ungdomscoach har nyttjats. Arbetet är långsiktigt och en del av skolans kontinuerliga arbete.

För högstadieelever i Gottsunda anpassad grundskola där flertalet elever läser mot ämnen, är de flesta elever med hög frånvaro/ problematisk skolfrånvaro pojkar. Dock är underlaget så litet, så det inte går att fastställa någon faktor som är relevant i sammanhanget.

Det som flera elever har gemensamt är att de tidigare har gått i grundskolan och blivit sent mottagna till anpassad grundskola, till högstadiet eller i vissa fall även efter att de redan hade börjat i högstadiet. Flera har misslyckade erfarenheter av sin skolgång som de bär med sig och beteendet att inte vara i skolan är befast. Här är det av stor vikt att stödet till vårdnadshavare och informationen om anpassad grundskola kommer in i tidigare ålder, så att processen för utredning och mottagande inte blir så långdragen och eleverna börjar i anpassad grundskola först i högstadiet. Gemensamt för dessa elever är att det är svårt med förståelsen för varför de behöver gå i anpassad grundskola. I och med diagnosen intellektuell funktionsnedsättning har de svårigheter med acceptans om det egna behovet av anpassad grundskola.

Flertalet vårdnadshavare saknar inledningsvis information om vilket stöd som finns hos olika myndigheter, såsom omsorgsförvaltningen, habiliteringen, vårdcentralen, ungdomsmottagningen, barn- och ungdomspsykiatri, socialtjänsten och SUF (samverkan-utveckling-föräldraskap). Här är majoriteten av familjerna som har svårt att navigera mellan olika myndigheter av utländsk bakgrund.

För samtliga elever i högstadiet kan det finnas orsaker som exempelvis svårigheter att tillgodogöra sig undervisning, då den upplevs som icke begriplig och hanterbar. Skolan arbetar här med att göra undervisningen tillgänglig för alla.

Elevenkät anpassad grundskola 2024

Elevenkäten är sedan läsåret 2020/21 anpassad till skolformen anpassad grundskola. Den främsta anpassningen handlar om att det finns tre sätt att genomföra enkäten på:

1. Eleven fyller i elevenkäten på egen hand
2. Eleven fyller i elevenkäten med stöd av en vuxen
3. En vuxen fyller i elevenkäten utifrån observationer av eleven

I utläsningen av resultaten kan skolenheterna utläsa såväl resultaten som det sätt som enkäterna har blivit ifyllda på. Till enkäten följer även en instruktion vilket gör att elevenkäterna används på samma sätt på samtliga fem skolenheterna. Tack vare dessa anpassningar av elevenkäten har enkätsvaren blivit mer tillförlitliga, det vill säga validiteten har ökat. Detta är något som personalen på skolorna har givit ett tydligt uttryck för. Resultaten på elevenkäten kan utläsas av tabellen nedan. Tabellen visar resultatet för hela skolformen samlat. Deltagandet i enkäten är 94 procent.

Tabell 6: Elevenkät 2024. Anpassad grundskola, Uppsala kommun

Enhet	Antal svar	Svars- frekvens	Jag vet på vad lektionerna är krävda för att nå målen Jag får veta hur det går för mig i målen								Mina lärare förväntar sig att jag ska nå målen
			Lärarna i min skola hjälper mig i betet	Jag gör att jag vill lära mig mer	Skolar i min skola hjälper mig i betet	Jag kan arbeta lugn och ro i skolan	Lärarna i min skola tar hänsyn till elevernas åsikter	Eleverna påverkar olika ämnen	Skolar i min skola hjälper mig i betet	Jag får veta hur det går för mig i målen	
Kommunala anpassade grundskolor totalt	269	94%	86%	60%	91%	50%	74%	56%	37%	74%	87%
<i>Flickor</i>	97		84%	65%	90%	46%	76%	59%	37%	73%	87%
<i>Pojkar</i>	170		87%	58%	92%	52%	74%	55%	37%	74%	88%
Berga anpassad grundskola	44	96%	84%	57%	95%	48%	91%	59%	39%	70%	95%
Eriksberg anpassad grundskola	74	84%	82%	69%	85%	73%	74%	59%	53%	78%	84%
Johannesbäck anpassad grundskola	44	92%	84%	61%	93%	50%	70%	55%	43%	82%	89%
Årsta anpassad grundskola	65	100%	88%	60%	92%	38%	68%	65%	25%	71%	80%
Östra Stenhagen anpassad grundskola	42	100%	90%	48%	95%	31%	71%	33%	21%	64%	95%

Källa: Uppsala kommun, egen enkät

Tabell 7: Elevenkät, Uppsala kommun. Jag vet vad som krävs för att nå kunskapskraven i de olika ämnena/ämnesområdena, andel positiva svar 2022–2024

Enhet	Jag vet vad som krävs för att nå kunskapskraven i de olika ämnena/ämnesområdena		
	2022	2023	2024
Kommunal anpassad grundskola totalt	38%	48%	37%
<i>Flickor</i>	45%	56%	37%
<i>Pojkar</i>	33%	44%	37%
Berga anpassad grundskola	45%	38%	39%
Eriksberg anpassad grundskola	48%	70%	53%
Johannesbäck anpassad grundskola	59%	48%	43%
Årsta anpassad grundskola	11%	42%	25%
Östra Stenhagen anpassad grundskola	34%	32%	21%

Källa: Uppsala kommun, egen enkät

Tabell 8: Elevenkät, Uppsala kommun: Skolarbetet gör att jag vill lära mig mer, andel positiva svar, 2022–2024.

Enhet	Skolarbetet gör att jag vill lära mig mer		
	2022*	2023*	2024
Kommunal anpassad grundskola totalt	60%	60%	60%
<i>Flickor</i>	76%	69%	65%
<i>Pojkar</i>	50%	55%	58%
Berga anpassad grundskola	66%	57%	57%
Eriksberg anpassad grundskola	67%	54%	69%
Johannesbäck anpassad grundskola	74%	54%	61%
Årsta anpassad grundskola	52%	73%	60%
Östra Stenhagen anpassad grundskola	39%	63%	48%

* Frågan tidigare år formulerad som "Skolarbetet gör mig så nyfiken att jag får lust att lära mig mer"

Källa: Uppsala kommun, egen enkät

Analys av elevenkäten

För att kunna förstå resultatet på enkäten för alla anpassade grundskolor behöver man ha insikt i anpassad grundskolas målgrupps förutsättningar. Flertalet av eleverna har stora svårigheter i att förstå frågorna i enkäten och att klara av att göra kopplingen mellan enkätfrågan och sin egen upplevelse av skoldagen. Det gör att det är svårt att dra några faktiska slutsatser från enkäten. Det är också svårt att jämföra resultaten mellan klasser då klasserna i allmänhet är väldigt små och resultaten behöver slås ihop för flera klasser för att resultatet ska vara tillförlitligt.

Påverkansfaktorer för trygghet lyfts fram i skolornas respektive verksamhetsplanerna såsom personaltäthet, bemötande, relationsskapande, tillgänglig lärmiljö, uppdelning av eleverna i homogena grupper och mindre grupper. Det uppges hos några att det saknas lokalanpassningar. Årsta uppges ett behov av att utveckla lektionsdesign och struktur för att öka trygghet, studiero och kunskapsresultat.

Som helhet har skolformen en hög trygghet. I stort finns inga skillnader i trygghet mellan flickor och pojkar även om det till viss del visar sig att flickor i högstadiet är något mer otrygga. Orsaken till detta är oklar och behöver följas upp.

Resultatet för studiero är lågt, framför allt i årskurserna 1–6. En tydlig orsak är att eleverna, trots att de går i små klasser, på grund av sina förutsättningar i stor utsträckning stör varandra utan att själva kunna påverka sitt agerande. Resultatet är bättre på Eriksberg anpassad grundskola, där eleverna är äldre och fler elever är mer grundskolenära i sina förutsättningar.

Resultatet på påståendet ”Jag vet vad som krävs för att nå målen i de olika ämnena/ämnesområdena”, sticker ut negativt i förhållande till de andra svaren. Detta har återigen en koppling till vår målgrupps förutsättningar och förmågor, där många av eleverna i anpassad grundskola har svårt att ha den typen av perspektiv på sin inläring. Det är i stället en pedagogisk strävan att kunna stötta eleverna i att få sammanhangsförståelse och en omvärldskunskap på sådant sätt att de kan förstå sin skolgång på ett djupare sätt.

”Skolarbetet gör att jag vill lära mig mer “är ett resultat som på helheten ligger stabilt, men vissa lokala upp- respektive nedgångar iakttas. Det är starkt förknippat med elevernas förmåga till att göra sådana bedömningar utifrån en koppling till skolans innehåll och lärande jämte direkta upplevelser på helheten.

Effekter av insatser läsåret 2023/24

Elevhälsans arbete för tillgänglighet, trygghet och kompetens

Fokus för elevhälsoarbetet inom anpassad grundskola har varit att fortsätta med de strukturer och processer samt att hålla i de ledstänger och rutiner som byggts upp. Skolformen förstärker elevhälsans tvärprofessionella perspektiv vid större ärenden genom att personal arbetar tillsammans med EHT och rektor. De insatser som gjorts beskrivs nedan:

- Fortbildningsinsats för personal – Kompisutbildning har fortsatt inom skolformen ordinarie kvalitetsarbete (kommunikation genom Pekprat i skolmiljö).
- Elevhälsan har ärendehanteringsmodellen Öppen Dörr för personal på några av skolorna och mer riktat stöd på andra. Ärenden kan lyftas både på grupp- och individnivå och både av skol- och fritidspersonal.
- Arbete med utbildning, konsultation och handledning såsom utbildning runt autism, utbildning runt kommunikation, epilepsi, egenvård.
- Grundutbildning för ny personal.
- Arbete med materialet Kunskapsbanken har fortsatt. (ett dokument med olika utbildningar i form av föreläsningar, filmer och material, det vill säga digitala kompetenshöjande insatser för ett förebyggande och hälsofrämjande arbete).
- Elevhälsoteamet har deltagit i klasskonferenserna, som har skett digitalt.

Ökad samsyn gällande elevhälsoarbetet

Samtliga anpassade grundskolor, påbörjade SPSM:s utbildning ”Att höja elevhälsoteamets kompetens” i syfte att få till en samsyn och en effektiv organisation för att kunna arbeta främst främjande och förebyggande. Under denna process insåg rektorerna att elevhälsoteamets arbete var organiserat på ett sätt som gjorde det svårt att arbeta utifrån önskat perspektiv. Det var en organisation som gynnade främst åtgärdande arbete på individnivå. Elevhälsans professioner var också för långt ifrån den dagliga verksamheten. Utifrån dessa insikter påbörjades en process med omorganisering så att elevhälsoteamet kommer närmare den enskilda skolans verksamhet och mer stödjande i lokala processer och arbeten. Processen är pågående och fortsätter.

Tillgängligt lärande

AKK (Alternativ och kompletterande kommunikation) är kommunikation som ersätter eller kompletterar talat språk. AKK är ett stöd för personer som har svårt att förstå eller använda tal.

En grupp där både lärare och elevassistenter ingår och som leds av logoped, påbörjade under vårterminen -24 ett arbete i syfte att fortsätta öka tillgängligheten i lärandet genom alternativ kommunikation. Det har även varit viktigt att hålla i kunskapen från föregående års fortbildningsinsats Kompis. Då arbetet fortfarande är relativt nystartat, är det svårt att se någon effekt av detta ännu, men arbetet kommer att fortgå som en del av skolformens kompetensutveckling. Arbetssättet kommer även att bidra till ett kollegialt lärande/erfarenhetsutbyte mellan skolorna.

Sexualitet, samtycke och relationer

Under läsåret har en utbildningsinsats genomförts för samtliga anpassade grundskolor inom område sexualitet, samtycke och relationer. För att få reda på vilken effekt insatsen har haft har en skola gjort en för- och eftermätning. Utifrån denna mätning har vissa förändringar i hur frågor hanteras, kunnat identifieras. Flera skolor har arbetat med frågan på liknande sätt. Insatserna har gjorts tillsammans med skolpsykolog, socialpedagog, skolsköterska och personalen.

Insatsen har gett en upplevd kompetenshöjning i ämnet samt en viss ökning i hur lika personalen tänker kring ämnet. Det upplevs att det finns en ökning i likvärdighet i bemötande. Det finns också en upplevd ökad säkerhet i att hantera frågan kring sexualitet, samtycke och relationer, något som annars kan vara en känslig och svår fråga. Det upplevs både i relation till elever och vårdnadshavare.

Området är fortfarande känsligt för många elever och vårdnadshavare och insatsen har inte kunnat genomföras lika genomgående på alla skolorna. Bedömningen är att det behöver vara en fortsatt insats inom området. Utvecklingsarbetet fortsätter i skolornas kontinuerliga kvalitets- och utvecklingsarbete framöver.

Satsning på elevassistenter

Elevassistenterna utgör den största yrkesgruppen inom anpassad grundskola och skolformen arbetar kontinuerligt för att stärka denna viktiga yrkesgrupp. Under läsåret 2023/24 har anpassad grundskola fortsatt med den digitala satsningen avseende grundutbildning för nyanställda elevassistenter. Satsningarna på yrkesgruppen har även handlat om att göra elevassistenterna delaktiga i elevers kunskapsutveckling samt att bli mer delaktiga i bedömningen av elevers kunskaper. Elevassistenter deltar även i en skolformsgemensam utbildning om skolans styrning och ledning, elevassistentens roll och förväntningar, kunskap om barns utveckling och diagnoser, elevers rätt till extra anpassning och särskilt stöd, samt alternativ och kompletterande kommunikation, AKK. Utbildningen syftar till att öka förutsättningarna så att elevassistenterna ska kunna göra ett gott arbete och känna stolthet i sitt uppdrag och är ett led i att ge elevassistenterna verktyg för att bidra till ökad målpuppfyllelse för eleverna.

Assistentutbildningen har tillgodosett de grundläggande behoven för ny personal om vad som krävs för arbetet och kunskap kring detta för att på bästa sätt kunna möta eleverna i det dagliga arbetet.

Den medicinska grundutbildningen är mycket viktig då det gäller att förstå och kunna bemöta elevernas medicinska förutsättningar.

Elevassistenterna blir mer motiverade och även trygga i sin yrkesroll, då de har förståelse för elevernas behov och förväntningarna på assistenterna är tydliga. Elevassistenternas kompetens har höjts märkbart under de senaste åren och arbetet med utbildningarna kommer fortsätta.

Garanti för tidiga stödinsatser

Under vårterminen 2024 har skolorna tagit del av Skolverkets information gällande garanti för tidiga stödinsatser inom anpassad grundskola, för att vara förberedda inför det nya lagkravet som trädde i kraft i juli 2024.

Samtliga skolor har arbetat fram en rutin för ”en garanti för tidiga stödinsatser”. Den ser lite olika ut på skolorna då förutsättningarna skiljer sig något mellan dem.

Förstelärarna har ett uppdrag att presentera kartläggningsmaterialet och bedömningsstödet för alla lärare på skolorna, under höstterminen. Det är för att få en likvärdighet i arbetet för alla elever inom skolformen. En speciallärare som har varit med och tagit fram bedömningsmaterialet tillsammans med Skolverket kommer att berätta om det för samtliga medarbetare inom skolformen.

Arbetet med tidiga stödinsatser har nyligen påbörjats så det går i nuläget inte att dra några slutsatser av det.

Det kommer att vara en pågående process under läsåret 2024/25 där elevhälsan är involverad på varje enskild skola. Där utformas hur arbetet ska se ut med kartläggningar, uppföljningar med mera, för respektive skola, utifrån behov som identifieras.

Utveckling av bedömningsarbete med särskilt fokus på utbildningsväg ämnesområde

Likvärdig bedömning

För att säkerställa en likvärdig bedömning inom Uppsalas alla kommunala anpassade grundskolor har skolformen fortsatt arbetet med gemensamma bedömningskonferenser. Det är ett kollegialt utbyte som förstelärare ansvarar för och som genomförs en gång per termin. Syftet är att diskussioner och kollegialt lärande ska bredda och fördjupa kompetensen hos skolformens lärare gällande just bedömning. Att skapa samsyn mellan skolorna är en viktig faktor för skolformens likvärdighet och kvalitet.

En av bedömningskonferenserna har fokus på att diskutera olika begrepp inom bedömning. Detta görs i tvärgrupper mellan skolorna. Den andra konferensen har fokus på sambedömning. Där tar lärarna med sig material där det görs sambedömning utifrån de olika kursplanerna. Det ser mycket olika ut om eleven ska bedömas utifrån kursplan ämne kontra ämnesområde. När det gäller bedömning av elever inom ämnesområde är det mycket komplext. Här analyseras oftast inte färdiga resultat utan mer utifrån observationer och filmer. Formativ bedömning hamnar i fokus utifrån analyser av dokumentationsmaterial. För att skapa likvärdighet är dessa träffar mycket viktiga. När det gäller sambedömning för ämneselever tar lärarna med färdigt elevmaterial som bedöms gemensamt utifrån målen i läroplanen. Idag saknas kartläggning och bedömningsmaterial för elever inom ämnesområden.

Särskilt fokus ämnesområden

Arbetet berör hur skolformen ska få syn på kunskaper och färdigheter hos eleverna, då kommunikation och följsamhet ofta är svårigheter inom elevgruppen och det således blir en utmaning för lärare att skapa förutsättningar för elever att visa sina kunskaper och kanske än mer, att locka fram dessa kunskaper hos eleverna på ett strukturerat sätt. Sedan berörs självklart även själva bedömningen av de kunskaper som uppvisas, för att få en sammanhållen bild av elever över stadier och skolor, vilket ibland är en utmaning vid ex stadiemyten inom anpassad grundskola.

Det finns inga kunskapskrav för elever som läser enligt kursplanen ämnesområden årskurs 1–6. För dessa är målen i stället individuella och utgår ifrån individens egna förmågor och utvecklingsområden. Detta gör att det finns en utmaning i att hitta en likvärdighet över elevgruppens mål, så att utveckling och lärande hos individen stimuleras oberoende av ex klass eller lärare.

Sammanfattande

Arbetet har gett resultat och lärares bedömningskompetens har höjts, vilket iakttagits i diskussioner mellan lärare, dialogsamtal med lärare och i det formativa bedömningsarbetet, men behöver fortfarande utvecklas och fortsätta att arbetas kontinuerligt med.

Kvalitetsutveckling fritidshem

Fyra av fem anpassade grundskolor organiserar för ett fritidshem för elever upp till 12 år. En av dessa enheter är en årskurs 1–9-enhet som också organiserar för fritidshem för elever över 12 år som har rätt till ett fritidshem utifrån LSS. Detta fritidshem samorganiserar med vård- och omsorgsförvaltningen.

Anpassad grundskola har under de senaste åren gjort omfattande satsningar på fritidshemmet. Flera av skolorna har idag behöriga lärare i fritidshem.

Resultat kan identifieras genom att en ökad del av medarbetarna är medvetna om fritidshemmets läroplan och mål. Därigenom skapar man aktiviteter utifrån denna. Tydligare rutiner och strukturer har arbetats fram som stöd för fritidshemmets arbete. Här innefattas till exempel att bygga på skolarbetets tematiska arbete. Skolarbetet kompletteras även genom att eleverna övar på självständighet i vardagssysslor, vilket gör att vardagliga aktiviteter stärker elevernas utveckling. De som arbetar i fritidshemmet deltar också under skoldagen och tar del av elevernas undervisning och kan komplettera delar som uppstår under dagen.

Utvecklingsarbetet fortsätter i skolornas kontinuerliga kvalitets- och utvecklingsarbete framöver.

Behov av fortsatta insatser

Kompetensförsörjning speciallärare

Under höstterminen 2024 upprättas en kompetensförsörjningsplan för anpassad grundskola gällande rekrytering och säkerställande av speciallärarkompetens inför kommande lagkrav.

Vid läsåret 2024/25:s start hade fem lärare ansökt speciallärarutbildningen varav två fått plats. Totalt studerar sju lärare till speciallärare inom skolformen under innevarande läsår.

Elevströmmar/ kapacitet

Inför läsåret 2024/25 finns en brist på elevplatser i årskurserna 1–6 och skolformen har nu cirka tio elevplatser för överintag.

Inför läsåret 2025/26 förväntas platsbristen kvarvara och kanske till och med öka, eftersom Årsta anpassad grundskola successivt behöver minska med cirka femton elevplatser, då moduler som används kommer att tas bort 2027. Johannesbäck anpassad grundskola behöver evakueras inom några år, för renovering.

Ett arbete har inletts för att säkerställa elevplatser under de kommande åren.

Utveckling elevhälsoorganisation

Inför läsåret 2024/25 kommer elevhälsoteamet vara indelat i två grupper och arbeta mot tre skolor per grupp (5 skolor+ filial) för att komma närmare skolornas verksamheter.

Tillgängligt lärande - ledarskap

Utveckling av ledarskapet hos samtliga medarbetare, kommer vara en utgångspunkt som insats för att komplettera kompetensen gällande bemötande, relationsskapande, tillgänglig lärmiljö och lektionsdesign.

Samtliga anpassade grundskolor deltar i Skolverkets ”stöd för ledarskap”, samt i utvecklingsinsatser som huvudmannen erbjuder.

Förstelärare/ Lärare från anpassade grundskolor deltar i grundskolans lärarnätverk.

Svenska som andraspråk

Rutin för kartläggning av elevers rätt till svenska som andraspråksundervisning upprättas.

Rutin för rektors beslutfattande gällande elevers rätt till svenska som andraspråk upprättas.

Bilagor

Bilaga 1 Elevresultat flickor pojkar anpassad grundskola ämnen

MGK= Mer än godkänt, GK=Godkända kunskaper, RI = Insats krävs (bedöms ej nå mål).
IB = Inget betyg.

	MGK	GK	RI	IB
Svenska	24,3%	55,3%	15,5%	4,9%
• Flicka	26,7%	55,6%	13,3%	4,4%
• Pojke	22,4%	55,2%	17,2%	5,2%
Svenska som andraspråk		33,3%	66,7%	
Matematik	24,0%	58,7%	13,5%	3,8%
• Flicka	22,2%	55,6%	17,8%	4,4%
• Pojke	25,4%	61,0%	10,2%	3,4%
Engelska	33,0%	53,4%	6,8%	6,8%
• Flicka	36,4%	54,5%	2,3%	6,8%
• Pojke	30,5%	52,5%	10,2%	6,8%
Idrott och hälsa	56,6%	38,7%	3,8%	0,9%
• Flicka	48,9%	46,7%	4,4%	
• Pojke	62,3%	32,8%	3,3%	1,6%

Bilaga 2 Elevresultat flickor pojkar anpassad grundskola ämnesområden

	Fördjupade kunskaper*	Grundläggande kunskaper*	Finns ej för denna utbildningsväg*	IB
Kommunikation	11,2%	87,7%	0,6%	0,6%
• Flicka	12,3%	87,7%		
• Pojke	10,7%	87,7%	0,8%	0,8%
Motorik	14,9%	84,5%		0,6%
• Flicka	15,3%	84,7%		
• Pojke	14,8%	84,4%		0,8%
Verklighetsuppfattning	6,1%	92,8%		1,1%
• Flicka	6,9%	93,1%		
• Pojke	5,7%	92,7%		1,6%

*Ändrade beteckningar i denna tabell. I dokumentationssystemet Unikum står det felaktiga benämningar (samma som för grundskola/anpassad grundskola ämnen).